

Informace o výzvu podporovaných fázích inovačního cyklu, doporučení a upozornění pro žadatele

Tato výzva dává příležitost žadatelům/inovátorům, kteří již identifikovali problémy ve společnosti a objevili způsob jejich řešení, **k jejich otestování, vyhodnocení a dalšímu šíření**. Tato výzva je určena pro testování nových východisek, ověřování dopadů, hledání způsobů šíření a upscaling řešení, která mohou po jejich pilotním ověření být následně plošně podporována v rámci dalších prioritních os OPZ.

Každá sociální inovace prochází sedmi fázemi inovačního cyklu (viz obrázek).

Výzva podporuje čtyři vybrané fáze inovačního cyklu vývoje sociální inovace. Jedná se o „vývoj a testování“ (fáze č. 3) a „prokázání impaktu“ (fáze č. 4). Dalšími podporovanými fázemi jsou „realizace a implementace“ (fáze č. 5) a „růst a scaling“ (fáze č. 6).

Inovace, které se nacházejí ve fázi příležitosti a výzvy (1) a fázi vzniku nápadu (2) MPSV nyní **finančně nepodporuje**.

Proč? Během prvních dvou fází si žadatel prověří zájem stakeholderů a reálnost poptávky po svém inovačním řešení. Toto vše by mělo proběhnout ještě před tím, než bude žadatel žádat o podporu na sociální inovaci z veřejných zdrojů.

Začínající inovace jsou finančně podporovány organizacemi, které jsou uvedeny např. v publikaci „Sociální inovace pro zvědavé, odvážné a tvořivé“ (kapitola Zdroje, tipy a další užitečné odkazy), či nově v rámci akceleračního programu Impact first¹. Do budoucnosti MPSV uvažuje o podpoře i těchto inovací např. v režimu Challenge prizes.²

Pro dokreslení celého inovačního cyklu uvádíme, že **fáze změna systémů (č. 7)** touto výzvou podporována nyní také není. (Přirozeným cílem každé inovace je projít od vzniku nápadu až po systémovou změnu, která zajistí udržitelnou změnu ve společnosti. Věříme, že časem dozrají výborné inovace, které budou aspirovat na změnu systémů a pokud to bude možné, MPSV je rádo finančně i odborně podpoří.)

PODPOROVANÉ FÁZE INOVAČNÍHO CYKLU

Kategorie „A“= vývoj, testování a prokázání impaktu³

Cílem podpory je otestovat inovaci a prokázat její skutečný dopad na cílovou skupinu.

Pro předložení je vhodný takový projekt, kde žadatel **již identifikoval problém, jeho příčiny, kontext, rozsah, dopad a má navrženou hypotézu/možnost pro jeho řešení**. Zároveň je žadatel schopen doložit, že má zajištěno dostatečné odborné zázemí k prokázání inovačního potenciálu záměru a odpovídající kapacity (odborné i realizační a také silné zázemí stakeholderů) pro jeho realizaci.

¹ <http://www.impactfirst.cz/>

² <http://www.nesta.org.uk/our-projects/centre-challenge-prizes>

³ V některých pramenech uvedeno jako prototypizace a piloty.

Příloha č. 4 výzvy č. 03_15_024

Pokud bude předmětem projektu **přenos inovace ze zahraničí** do ČR a adaptace na české podmínky, musí být inovace v ČR také v praxi realizována, a to minimálně do fáze prokázání impaktu, tedy fáze 4. Samotný metodologický přenos je nedostačující.

Fází vývoje a testování prochází všechny projekty bez ohledu na to, jestli se jedná o inovace nebo ne.

Tato fáze je vhodná pro slibnou inovaci, která bude hlouběji testována v praxi. Cílem je **ověřit inovaci na pilotním vzorku cílové skupiny za aktivní podpory odborníků, stakeholderů a samotné cílové skupiny**.

Klíčovým principem této fáze je udržení nízkých nákladů pilotního testování, hmatatelnost výstupů, měřitelnost výsledků a zpětná vazba uživatelů a odborníků. Proč nízká nákladovost? Inovace ze své podstaty rostou „zdola“, z potřeb obyvatelstva, komunity, společnosti a jejich možností. Finanční zdroje na této úrovni jsou nižší, proto se inovace zavádějí nízkonákladově a především improvizací. Ze stejné logiky vychází také jejich udržitelnost.

(Není možné zavést a udržet novinku, která se projeví v pilotním ověření jako drahá.) A hmatatelnost výstupů a měřitelnost výsledků? O tom je hned následující fáze.

Fáze prokázání impaktu je klíčovým bodem úspěšnosti sociálně inovačního řešení. Chcete-li, aby vaše inovace uspěla, přesvědčila odpůrce a mohla požadovat finanční podporu od donátorů, musíte prokázat její přínos a dopad. Magické slovo „**evaluate**“ je prubířským kamenem, který vaši inovaci musí dovést k pravdivému zjištění a prokázání nebo neprokázání dopadu na cílovou skupinu. Je zcela pochopitelné, že pro další podporu mohou být doporučeny pouze inovace, které prokáží pozitivní dopad na cílovou skupinu, tzv. **impakt**.

Klíčovým prvkem evaluace je měření dosažené změny, tedy: Jak se změnila situace cílové skupiny? V čem je lepší než výchozí situace? Jak nové řešení funguje? Evaluační výstupy slouží k doložení prokazatelného impaktu inovačního řešení. Prokazuje se existence vztahu mezi použitým postupem (aktivitami a výstupy) a dosaženým výsledkem. Výstupy jsou zdůvodněním úspěchu projektu a mohou sloužit k dalšímu šíření vzniklého inovačního řešení.

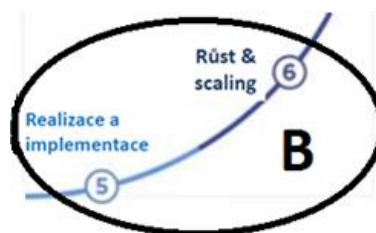
Na prokázání impaktu existují mnohé výzkumné metody. Doporučujeme žadatelům v této souvislosti navázat **spolupráci s výzkumnými pracovišti**. Žadatelé, kteří chtějí inovativně řešit začlenění cílových skupin do společnosti a na trh práce, by se neměli uzavírat poznatkům žádného z vědních oborů. (Jádro nového přístupu může lehce vycházet z řešení vědního oboru, který byste se svou inovací nikdy předtím nespojovali). Zde je uvedena databáze výzkumných pracovišť v oblasti společenských věd: <http://www.esfcr.cz/file/9000/>

Evaluace není předmětem pouze této fáze, ale probíhá po dobu realizace celého projektu a v ideálním případě je přítomna ještě před samotným zahájením a dlouho po jejím ukončení.

Evaluace sociálních inovací jsou odborně náročné, protože jejich impakt není obvykle bezprostředně měřitelný. Informace k evaluacím jsou uvedeny **v příloze č. 5**.

Kategorie „B“ = udržení a šíření sociální inovace

Předpokladem inovačních projektů předložených do kategorie „B“, je prokázání pozitivního impaktu na cílovou skupinu v rámci předešlých fází. Vstupním předpokladem pro předložení žádosti je **doložená evaluace sociální inovace**. Může se jednat o **interní** evaluaci, kterou zpracoval sám žadatel, nebo **externí** evaluaci, která byla zpracována externím zpracovatelem ve spolupráci s žadatelem.

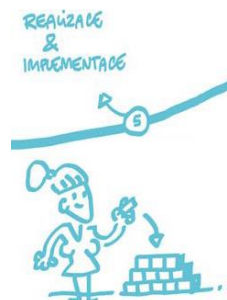
Příloha č. 4 výzvy č. 03_15_024

Kromě evaluace můžete předložit také **nezávislý odborný posudek evaluace**, např. z výzkumného pracoviště. Předmětem takového posudku by mělo být zhodnocení správnosti použitých evaluačních metod a potenciál inovace pro šíření. (Odkazy na výzkumná pracoviště jsou uvedeny výše v textu).

Požadované dokumenty se dokládají do 1. kola hodnocení.⁴

Finanční podporu na tyto fáze může získat jen organizace, realizační tým nebo partner, který prováděl pilotování ve fázích vývoj a testování (3) a prokázání impaktu (4), tedy ne jiný řešitel, na kterého bylo pouze přeneseno know-how.

Fáze realizace a udržení⁵ (5. fáze) slouží především ke stabilizaci nové inovace (služby, produktu, apod.) na udržitelném základě. Tato fáze je odrazovým můstkem pro následující rozvoj ekonomického modelu a k zabezpečení finanční perspektivy vaší inovace.

Udržitelnost impaktu řešení znamená, že cílové skupiny, u nichž bylo v průběhu realizace projektu dosaženo impaktu, tento impakt udrží na stejné úrovni po dobu, po jejímž skončení lze dosaženou změnu považovat za trvalou a nevyžadující další intervenci/podporu. Je tedy nutno objasnit, jaké jsou předpoklady pro přetrvávání impaktu po skončení podpory. (Přetrvání impaktu může vyžadovat další intervenci spojenou s dalšími náklady, ale rozsah této intervence by měl být po skončení projektu výrazně nižší.)

Fáze růstu a šíření (scaling/upscaling) – udržení inovace jde ruku v ruce s jejím růstem a šířením. Způsob a rozsah je individuální. Některé inovace si udržují původní formu a rozvíjí se vertikálně, jiné rostou spíše organicky a rozvíjí se horizontálně.

Šíření (upscaling) neprobíhá automaticky a není možné se spoléhat na běžné pasivní formy publicity (konference, webové portály, letáky, apod.), které nejsou schopny zajistit šíření (upscaling) inovace, a to ani u inovačních řešení, která již byla nebo jsou úspěšně realizovaná.

Potenciál pro úspěšné šíření (upscaling) určuje inovační poptávka a nabídka. Inovační poptávka znamená, že o řešení s prokázaným impaktem na cílové skupiny mají zájem subjekty v dalších lokalitách či sektorech nebo segmentech cílových skupin. Inovační nabídka znamená, že jsou k dispozici kapacity pro naplnění této další poptávky nebo existuje způsob, jakým mohou být tyto kapacity vytvořeny (vlastními silami nebo ve spolupráci s dalšími organizacemi).

Chybné interpretace významu šíření/upscalingu sociálních inovací:

- Příjemce zpřístupní produkty Řídicímu orgánu k volnému šíření (viz kap.23, Obecné části pravidel pro žadatele a příjemce OPZ). Jedná se o pravidlo, které se vztahuje ke všem projektům financovaným z ESF, nicméně šíření/upscaling sociálních inovací je především o **aktivním přístupu realizátora projektu**.
- Šíření je přenos inovací ze zahraničí do ČR. Takto vnímá šíření váš zahraniční partner, jehož inovace se šíří do ČR, nicméně pro vás se jedná o přenos inovace, který je třeba nejprve otestovat a přizpůsobit podmínkám prostředí v ČR, (tedy předložit do fáze 4).

⁴ Náklady vynaložené před podpisem právního aktu nejsou uznatelné.

⁵ V některých pramenech uváděno jako „Realizace a implementace“, v některých jako „Udržení a realizace“.

Podnětné informace k podstatě sociálních inovací⁶

- ✓ „**Sociální inovace pro zvidavé, odvážné a tvořivé**“ <https://forum.esfcr.cz/node/99/vyzva-na-socialni-inovace/library/thread/7164/socialni-inovace-pro-zvidave-odvazne-a-tvorive/>
- ✓ „**Příručka pro tvorbu a realizaci inovačních projektů**“ <https://forum.esfcr.cz/node/99/vyzva-na-socialni-inovace/library/thread/7165/prirucka-pro-tvorbu-a-realizaci-inovacnich-projektu/>

Doporučení na základě zkušeností z předešlých výzev na sociální inovace:

- Pokud žadatel nedoloží **společenskou poptávku** po jeho inovaci, není možné očekávat finanční podporu ze strany poskytovatele dotace. Zároveň nedostatečně ověřená poptávka ze strany žadatele může zapříčinit zásadní realizační problém. Doložení společenské poptávky je součástí inovačního záměru, který se předkládá v 1. kole hodnocení.
- K realizaci inovačního řešení a jeho evaluaci musí mít žadatel odpovídající **odborné kapacity** (blíže viz příloha č. 5).
- Doporučujeme žadatelům propojit se **znalostními (výzkumnými) pracovišti**. Žadatelé, kteří chtějí inovativně řešit začlenění cílových skupin do společnosti a na trh práce, by se neměli uzavírat poznatkům žádného z vědních oborů. Jádrem nového přístupu může stejně lehce vycházet z řešení vědního oboru, který byste se svou inovací nikdy předtím nespojovali. Zde je uvedena databáze výzkumných pracovišť v oblasti společenských věd: <http://www.esfcr.cz/file/9000/>
- **Mezisektorová spolupráce** se ukazuje jako účinný nástroj pro nalézání řešení společenských problémů.
- Zapojení inovačních aktérů je pro životaschopnost inovace nezbytné:
 - **Stakeholderi by měli být do projektu zapojeni již od jeho počátku**. Je nutné soustředit se na jejich maximální zainteresování v projektu a samotné inovaci. Čím více budou stakeholderi otevřeně a transparentně podporovat vaši inovaci, tím více snížíte riziko neúspěchu. Ztráta významných stakeholderů během realizace projektu většinou vede k jeho předčasnému ukončení, případně nepotvrzení impaktu projektu.
 - Sociální inovace chápe **cílovou skupinu jako tvůrce nebo spolutvůrce** inovačního řešení. Inovační řešení je vytvářeno s cílovou skupinou, nikoli „pro ni“. Takové řešení má předpoklad k empowermentu, kdy cílová skupina je schopna řešit svoje problémy zcela samostatně nebo jenom s malou podporou. V tomto ohledu mohou značně pomoci zahraniční zkušenosti. Vyspělé země mají odpovídající tradici v aktivizačním přístupu ke znevýhodněným cílovým skupinám, jejich chápání jako skutečných spolutvůrců inovačního řešení.
- Pro správné nastavení jádra inovace doporučujeme žadatelům, aby své inovace opřeli o metody, které pomohou optimalizovat jejich inovační řešení, tzv. metody zaměřené na člověka. Na trhu je nepřeberné množství metod např. Design thinking, Human Centered Design, apod. **Podstata těchto metod spočívá v kreativním hledání řešení na základě přání cílových skupin**. Návrh konečného inovačního řešení se odehrává až později. Tento druh metod může být použit ve všech fázích inovace, nicméně nejpřínosnější jsou na začátku inovačního procesu (v 1. a 2. fázi).

Upozornění

Úplné znění žádostí o podporu (včetně jejich příloh) bude uveřejněno na portále provozovaném Ministerstvem financí (www.dotinfo.cz).

⁶ Očekáváme, že žadatelé se seznámí s doporučeným studijním materiálem. Bez jeho pochopení budete procházet nástrahami realizace sociálních inovací obtížněji. **Pro osobní konzultace s poskytovatelem dotace je nastudování a pochopení uvedených příruček nezbytné.**